

ØKOKRIM

Den sentrale enhet for etterforskning og påtale av
økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
03/2992

Vår referanse
21/2003

Vår dato
22. april 2005

HØRING - FORSLAG TIL REGULERING AV "SPESIALFOND"

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 18. november 2004 vedrørende ovennevnte, samt til telefonsamtale hvor vi ble innvilget fristutsettelse til i dag med vår høringsuttalelse.

ØKOKRIM har merknader til forslaget om å benytte begrensning i adgang til å investere i spesialfond som et reguleringsmessig hovedgrep. Vi anser at det foreslåtte skillet mellom "profesjonelle" og "ikke profesjonelle" investorer vil fremstå som noe kunstig og tilfeldig. Dessuten stiller vi spørsmål ved hvor god investorbeskyttelse det vil gi.

Høringsnotatet beskriver en "profesjonell" investor som en investor som må antas å ha den nødvendige erfaring og innsikt til å treffe egne investeringsbeslutninger og vurdere risikoen ved investeringen korrekt.

Hvorvidt investorer som oppfyller de foreslåtte finansielle kravene til en "profesjonell" investor i praksis alltid vil være mer kyndige enn de som ikke oppfyller kravene, er i seg selv et spørsmål. Høringsnotatet fremhever at disse i større grad vil la seg bistå av profesjonelle rådgivere (uten nærmere presisering). Vi påpeker at det ikke er noen garanti for at alle rådgivere innehar den nødvendige kompetanse, og for at alle rådgivere handler i kundens beste interesse. Derimot vil en investor som oppfyller de finansielle kravene til "profesjonell" investor miste den beskyttelsen investoren ville hatt som "ikke-profesjonell" (i andre sammenhenger), dersom høringsnotatets forslag gjennomføres. I en evt rettslig sammenheng vil altså det faktum at investoren ble kategorisert som "profesjonell" (men uten at investoren hadde den nødvendige erfaring og innsikt som beskrevet over) være en klar ulempe for investoren.

I følge forslaget i høringsnotatet blir bl a pensjonskasser og kommuner å anse som profesjonelle investorer i kraft av sin finansielle portefølje. Det påpekes imidlertid i notatet at disse i realiteten kan mangle tilstrekkelig erfaring eller innsikt på kompliserte investeringsprodukter, men fremholdes at evt begrensninger for pensjonskassers plassering i spesialfond bør fremgå av regelverket for pensjonskasser, og for kommuners plassering i spesialfond av den enkelte kommune eller fylkeskommunes

egne regelverk om finansforvaltningen, slik at disse investorene på denne måten i praksis blir avskåret fra å investere i spesialfond. Dette vil etter vår erfaring neppe utgjøre en effektiv beskyttelse. Vi har til illustrasjon håndtert en straffesak hvor en pensjonskasse var meget godt klar over at den etter regelverket var avskåret fra å benytte derivater annet enn i sikringsøyemed, men ikke var klar over at opsjoner er et derivat. (Hva som utgjør "sikringsøyemed" kan vel også tenkes å medføre uklarheter.)

Som høringsnotatet for øvrig fremhever, vil de fondene som betegnes som "spesialfond" kunne være svært uensartede, også med hensyn til risikoprofil. Ikke alle spesialfond vil være forbundet med svært høy risiko, og det fremstår som urimelig at de investorer som faller under den finansielle grensen for "profesjonalitet" dermed heller ikke får tilgang til risikobegrensede fond.

ØKOKRIM mener derfor at et skille mellom "profesjonelle" og "ikke-profesjonelle" investorer ikke er formålstjenlig, og kan komme til å virke mot sin hensikt. "Profesjonelle" investorer vil miste en grad av beskyttelse. Samtidig vil de "ikke-profesjonelle" fortsatt stå fritt til å investere i utenlandsregistrerte høyrisikoprodukter – som da ikke står under norske myndigheters tilsyn.

Vi viser til at man i Danmark har valgt å gå inn for en løsning som ikke skiller mellom profesjonelle og andre investorer.

Etter vår oppfatning vil det være mer formålstjenlig å ivareta investorvernet gjennom å sikre korrekt, tilstrekkelig og sammenlignbar informasjon fond imellom, samt at det utøves streng kontroll med at fondene faktisk overholder de i vedtektene tilkjennegitte risikorammer. Informasjonen må være tydelig og ikke kunne misforstås. I tillegg til at investor får et vesentlig bedret grunnlag for å fatte investeringsbeslutninger med hensyn til egen risikotagning, vil slike tiltak være egnet til å fremme mer effektiv konkurranse. Vi viser til høringsnotatets forslag (på side 95-96) om at det utarbeides retningslinjer for mer standardisert informasjon i spesialfonds vedtekter. Videre bør det utarbeides retningslinjer for hvordan risiko skal måles.

Med vennlig hilsen

Einar Høgetveit
ØKOKRIM-sjef

Gunnar Holm Ringen
førstestatsadvokat

Kopi sendes til orientering riksadvokaten og Politidirektoratet.